

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
30/2022	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	15.03.2022

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Tore Henrik Øye	FA-K40	22/73

OFFENTLEG HØYRING - ENDRINGSFORSKRIFT OM MINSTEAREAL FOR JAKT PÅ HJORT I VAKSDAL KOMMUNE

Vedlegg:

Arealinformasjon og tildeling av løyve ved justering av minsteareal
Fellingsstatistikk - endring av minsteareal

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet sender framlegg til endring av lokal forskrift om minsteareal ved jakt på hjort i Vaksdal kommune på offentlig høyring etter forvaltingslova § 37 og Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 6:

Endringsforskrift om jakt på hjort i Vaksdal kommune, Vestland

§ 1 Det er opna for jakt på hjort i Vaksdal kommune, Vestland.

§ 2 Minstearealet for godkjenning av vald og fellingsløyve på hjort, er sett til følgjande:

- SONE 1: 650 daa for teljande hjorteareal i Vaksdal kommune, unnateke areal i sone 2.
- SONE 2: 1000 daa for teljande hjorteareal på Vaksdal sin del av Osterøy, unnateke Faugstad, i Dalane og Mellesdalen og i Bergsdalen (Fosse-Rødland).

§ 3 Forskrifta trer i kraft straks, og erstattar «Forskrift om jakt på hjort i Vaksdal kommune, Hordaland» av 06.04.17 (FOR-2017.04.03-442).

Høyringsfristen er sett til 8. april 2022.

Kommunestyret skal ta endeleg stilling til ny forskrift etter gjennomført høyring.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet - Sak 30/2022

FPØ - Behandling:

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FPØ - Tilråding/Vedtak:

Formannskapet sender framlegg til endring av lokal forskrift om minsteareal ved jakt på hjort i Vaksdal kommune på offentlig høyring etter forvaltingslova § 37 og Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 6:

Endringsforskrift om jakt på hjort i Vaksdal kommune, Vestland

§ 1 Det er opna for jakt på hjort i Vaksdal kommune, Vestland.

§ 2 Minstearealet for godkjenning av vald og fellingsløyve på hjort, er sett til følgjande:

- SONE 1: 650 daa for teljande hjorteareal i Vaksdal kommune, unnateke areal i sone 2.
- SONE 2: 1000 daa for teljande hjorteareal på Vaksdal sin del av Osterøy, unnateke Faugstad, i Dalane og Mellesdalen og i Bergsdalen (Fosse-Rødland).

§ 3 Forskrifta trer i kraft straks, og erstattar «Forskrift om jakt på hjort i Vaksdal kommune, Hordaland» av 06.04.17 (FOR-2017.04.03-442).

Høyringsfristen er sett til 8. april 2022.

Kommunestyret skal ta endeleg stilling til ny forskrift etter gjennomført høyring.

Saksopplysningar:**Samandrag/konklusjon**

Kommunen har ansvar for å fastsetje lokal forskrift om opning av jakt på hjort, med minsteareal for tildeling av fellingsløyve, jf. hjorteviltforskrifta §§ 5 og 6. Føremålet er å leggje til rette for ei berekraftig forvaltning, ut frå kommunale mål for bestandsutviklinga, jf. §§ 1 og 3 i forskrifta.

Vaksdal kommune har i lokal forskrift av 03.04.17, fastsett minstearealet for jakt på hjort til 1000 daa for heile kommunen.

Hjortebestanden i Vaksdal kommune har vokse mykje sidan tusenårsskiftet, og målsetjinga i kommunen sin temaplan for hjorteforvaltning, er bestandsreduksjon. Føremålet er å tilpasse tettleiken av hjort til naturgrunnlaget og å fremje kvaliteten på bestanden. I tillegg kjem omsynet til andre samfunnsinteresser, spesielt jordbruket, som er utsett for høgt skadepress på innmark.

Den samla tildelinga av løyve til valda i kommune, har auka med 70 løyve dei siste ti åra, og årleg jaktuttak, med fellingsprosent, har vore høgt heile perioden (mellom 85 og 95% av tildelt kvote).

Ved tildeling av løyve har «50 %- regelen» vore brukt aktivt for mange vald, gjennom lågare tildelingsareal per løyve enn minstearealet tilseier (kring 750 daa i gjennomsnitt). Dette for å sikre

tilstrekkeleg jaktuttak. Denne praksisen, med varige avvik, er ikkje tråd med intensjonen i hjorteviltforskrifta. Det er difor trong for ei harmonisering mellom minsteareal og tildelingsareal.

Fellingsstatistikk og «Sett hjort»-registreringar viser bestandsvekst mange stader i kommunen, og tildelinga må aukast framover, for å nå fastsette mål. Nedsetting av minstearealet er difor eit naudsynt verkemiddel for å heve uttaket i aktuelle område.

Grunna ulik bestandssituasjon mellom område i kommunen, er det lagt opp til bruk av to minsteareal:

- SONE 1: 650 daa for teljande hjorteareal i Vaksdal kommune, unnateke areal i sone 2.
- SONE 2: 1000 daa for teljande hjorteareal på Vaksdal sin del av Osterøy, unnateke Faugstad, i Dalane og Mellesdalen og i Bergsdalen (Fosse - Rødland).

Endringa vil auke tildelinga frå 326 til kring 375 løyve (om lag 50 stk).

Det er utfordrande å finne minsteareal som passar for alle vald i kommunen. Det vert difor i mindre grad, lagt opp til bruk av «50% -regelen» enkelte stader, tilpassa bestandssituasjonen.

Grunna bestandsplansamarbeid med vald i Vaksdal kommune, fastset kommune minsteareal for valda i Modalen, saman med Evanger Sør hjortevald og Evanger Vest hjortevald. Innstillinga er vidareføring av 1000 daa for desse valda.

Bakgrunn for saka

Minstearealet er det arealet som normalt skal liggje til grunn ved tildeling av kvart fellingsløyve til godkjende hjortevald, ut frå teljande hjorteareal. Arealet representerer også den minst storleiken for kva som kan godkjennast som eige vald, jf. § 2 i forskrifta om forvaltning av hjortevilt.

Fastsetting av minsteareal for hjortejakt er eit sentralt verkemiddel i reguleringa av storleiken på hjortebestanden. Kommunen har ansvaret for å fasetje arealet, og ved vesentlege skilnadar i bestandstettleik, skadepress eller beite- og produksjonsgrunnlag, kan det innførast ulike areal mellom område, jf. § 6 i forskrifta. Kommunen har høve til å fråvike minstearealet med inntil 50 % ved tildeling av fellingsløyve etter § 7 i forskrifta.

Dagens minsteareal i Vaksdal kommune, er 1000 daa for alt teljande areal, jf. lokal forskrift av 06.11.2017 (FOR 2017-04-03-442). Før dette var minstearealet 1500 daa.

Fellingsstatikken, «Sett hjort»-registreringane og erfaringar frå jakta, viser tett hjortebestand og bestandsvekst dei fleste stader, med vesentlege skadar på jordbruksareal i viktig jordbruksområde. Målstjinga til kommunen er å stoppe bestandsveksten og å redusere bestanden.

For å tilpasse minstearealet til bestandssituasjonen og kommunen sine mål, er framlegget å setje ned arealet frå 1000 til 650 daa for ein vesentleg del av kommunen, og elles halde det på 1000 daa.

Formelt grunnlag:

- «Lov jakt og fangst av vilt (viltloven)»
- «Forskrift om forvaltning av hjortevilt», med rettleiar M-478, 2016

- Temaplan for hjorteforvaltning i Vaksdal kommune 2019-2023.

Vurdering og konsekvensar:

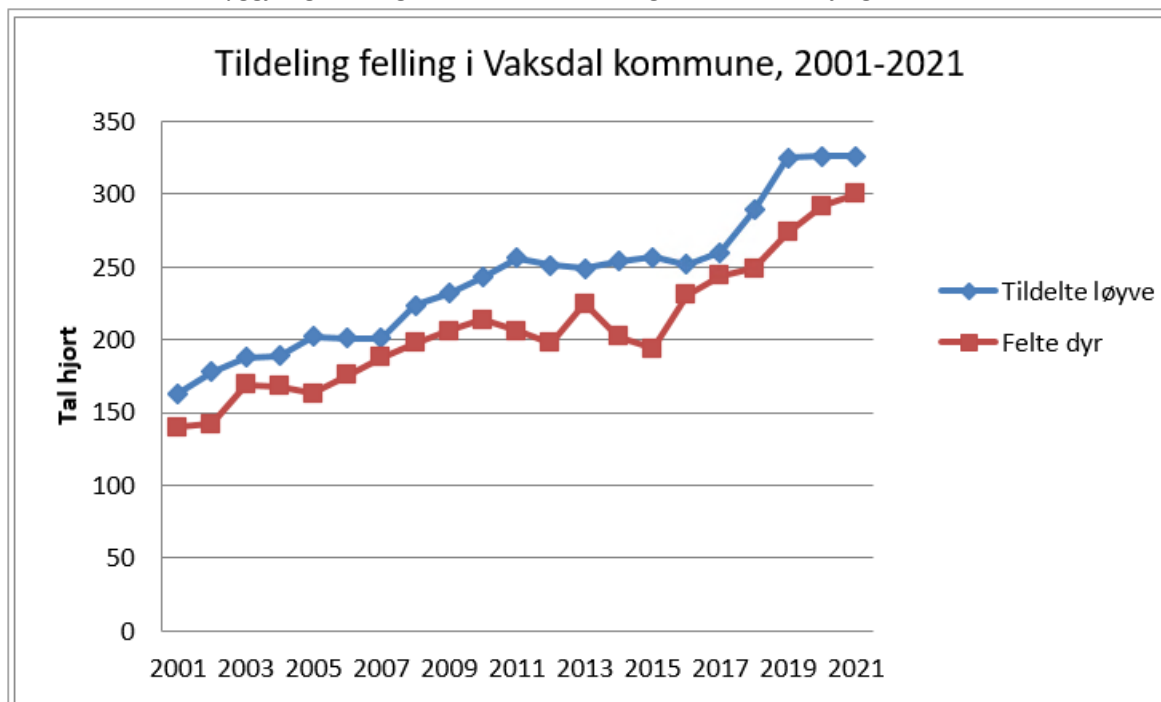
I følgje rettleiar M-478-2016 til hjorteviltforskrifta, skal bestemte faktorar vurderast ved fastsetting og endring av minstearealet. Desse vert handsama under «vurdering og konsekvensar».

Bestandsforhold i høve til kommunale mål (utvikling, storleik og samansetjing)

BESTANDSUTVIKLING

Den historiske fellingsstatistikken fortel om høg tettleik av hjort og bestandsauke dei fleste stadar i kommunen dei siste tiåra. På same tid er det variasjon mellom vald, og områda på Indre Osterøy, langs Veafjorden og i Bergdalen, viser ei meir stabil utvikling.

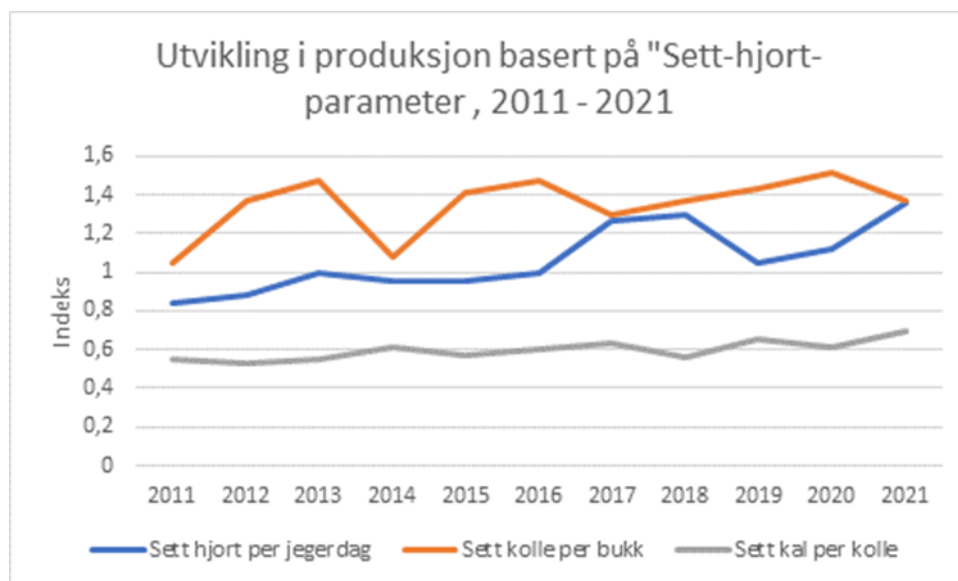
Målet i Vaksdal kommune sin temaplan for hjorteforvaltning for 2019-2023, er bestandsreduksjon. I dette høvet har den samla tildelinga til valda auka med om lag 70 løyve dei fem siste åra. Felling har gått opp med 65 hjortar i same periode, og uttaket av 301 dyr i 2021, utgjør fellingsrekord. Dette er forhold som underbyggjer grunnlaget for å auke tildelinga, med nedsetjing av minstearealet.

Figur 1. Tildeling av løyve og felling av hjort i Vaksdal kommune, 2001 – 2021.

«SETT-HJORT» SOM BESTANDSINDIKATOR

Det er gjennomført «Sett-hjort»-registreringar i Vaksdal kommune under jakta dei siste 10-åra. Registreringane gjev oss nyttig informasjon om utvikling og endring i bestanden, gjennom ulike parameter. Resultata må likevel brukast med varsemd, grunna omfang og moglege feilkjelder. Sjølv om resultata varierer noko mellom åra, er tendensen at jегaren stadig ser meir dyr per jegerdag, frå kring 0,8 i 2011 til kring 1,4 i 2021. Det er òg teikn på at innslaget av produktive koller held seg relativt høgt, med aukande rekruttering av kalvar til bestanden. Saman med fellingsstatistikken indikerer desse faktorane auke i tettleik og produksjon. Dette uttrykker igjen behovet for å auke jaktuttaket gjennom endring av minstearealet, jf. målsetjinga for hjorteforvaltninga.

Figur 2. Resultat frå «Sett-hjort»-registrering under jakta i Vaksdal kommune, 2011-2021.

MINSTEAREAL, LØYVETILDELING OG BRUK AV «50%-REGELEN»

Endringa i minstearealet i 2017, frå 1500 til 1000 daa, vart gjort for å auke tildelinga av løyve og uttaket av dyr, ut frå bestandsvekst.

Ved tildeling av løyve til hjortevalda, er det teke omsyn til lokal situasjon og utvikling. Av den grunn varierer tildelingsarealet mellom valda frå 522 daa (Sædalen) til 1440 daa (Blomdal/ Hesjedal). Dette fortel om vesentlege skilnadar i bestandsforhold og jaktuttak. Av den grunn vert det sett som mest tenleg å leggje opp til to minsteareal, for å finne det beste utgangspunkt for flest mogleg vald.

Kommunen har gjort mykje nytte av «50-regelen» i område med mykje dyr, og 15 av 21 vald har fått lågare tildelingsareal per løyve enn minstearealet dei tre siste åra. Snittarealet har vore 696 daa, med variasjon frå 890 og 522 daa. Dette gjeld vald langs Sør fjorden, i Sør fjellet, på Stamnes, ved Bolstad-fjorden, på Eidslandet og i Eksingedalen. Den samla fellinga for desse områda var over 90 % i 2021.

For dei nemnde valda er det naturleg å setje ned minstearealet, som tilpassing til dagens tildelingsareal. Samstundes vil det ut frå kommunen sine mål for bestandsforvaltinga, vere naturleg å leggje opp til eit høigare jaktuttak enn i dag. *I dette høvet vil ei nedsetjing av minstearealet til 650 daa i dei nemnde områda, gje tildeling av kring 40 fleire løyve enn i dag.*

Når det gjeld valda på Osterøy, langs Veafjorden og i Bergsdalen, har tildelingsarealet dei siste tre åra, vore kring 1200 daa i snitt, med ei samla felling på kring 85 % av tildelt kvote. I dette høvet synest det naturleg å vidareføre dagens minsteareal på 1000 daa. Men det kan vere grunnlag for å nytte «50 %-regelen» til ein viss grad, for beste mogeleg tilpassing til den lokale situasjonen.

Den samla, årlege tildelinga i kommunen vil auke med kring 50 løyve som følgje av framlegget til endring av minstearealet. Kommunedirektøren vurderer at det er grunnlag for denne endringa.

VERKNADAR FOR BESTANDSFORVALTINGA

Dei fleste hjortevald i kommunen driv bestandsretta forvalting gjennom bestandsplanområde, saman med valda i Modalen og to vald i Voss herad. Rekrutteringa til bestand har vore høg, saman med høgt innslag av unge dyr (ung bestand). Her legg bestandsplanane opp til å styre tilveksten, og å auke snittalderen i bestanden ved større uttak av ungdyr, spesielt kalv, og tilstrekkeleg uttak av produksjonsdyr (vaksne koller). Ei nedsetting av misterarealet vil forsterke denne profilen.

Beitetilhøve, levekår og kondisjonsutvikling

Det er ikkje gjort registreringar av beitegrunnet si bereevne og innslaget av gode beiteplanter for hjorten i kommunen. Tilgang og kvalitet vert generelt vurdert som god og tilstrekkelege, men vil truleg variere mellom åra, alt etter vår og klima. Dette ser ein gjennom korleis hjorten nyttar terrenget i beitesesongane. Samstundes vil aukande bestand kunne føre til høgare beitetrykk og større behov for tilgang på beite. Auka attgroing kan i dette høve redusere denne tilgangen.

Utviklinga for slaktevektar kan fortelje om levekår og dyra sin kvalitet/ kondisjon. Låge vektar og vektreduksjon kan indikere skeiv samansetjing i bestanden, og for høg bestand. Vektregistreringane gjennom «Sett hjort», omhandlar for få dyr til å seie noko sikkert om utviklinga, men indikerer nedgang i slaktevektar. Dette inntrykket vert underbygd av tilbakemeldingar frå jegerane om aukande innslag av små dyr, spesielt kalvar, men også halvannaåringar og vaksne dyr. Desse observasjonane kan uttrykke høg tettleik, redusert kondisjon, seint kalvingstidspunkt og høgt innslag av unge dyr i bestand. Her vert nedsetjing av minstearealet, med auke i uttaket, sett på som eit målretta verkemiddel, saman med rett struktur i jaktuttaket.

Skadesituasjonen for landbruket

Merksemda om hjorteskarar på innmark er stor, og gardbrukarar opplever skadepresset som stort/ aukande grunna høg/veksande bestand. Jordbruksareala i Eksingedalen, Bergsdalen og Sædalen er mest utsett, med tap av avlingsmengd, fôrqualität og økonomi for gardbrukarane. Tolegrensa er overskriden hos mange. Kommunen har nytta «50%-regelen» som verkemiddel ved løyvetildeling, og det er tildelt skadefellingsløyve som avbøtande tiltak etter søknad (om lag 10 stk. i -21).

Kommunen skal ta omsyn til landbruksnæringa i sine rammer for ei lokal, rettshavarstyrt hjorteforvaltning, jf. hjorteviltforskrifta § 1. Her er det naturleg å sjå dagens bestandsstorleik ut frå omsyn til jordbruksdrift. I dette høvet vert nedsetjing av minstearealet vurdert som eit sentralt verkemiddel for å auke jaktuttaket og redusere skadepresset. Ein slik strategi vil vere rettare og meir varig, samanlikna med skadefellingsløyve som avbøtande tiltak, sjølv om kombinert bruk kan vere aktuelt.

Irregulær avgang/påkøysle

Statistikken viser at registrert, irregulær avgang varierer noko mellom åra, sjå tabell 1.

Tabell 1. Irregulær avgang i Vaksdal kommune 2016-2021, kjelde Hjorteviltregisteret.

År	Påkøysle	Fallvilt/irreg. avgang	Sum
2016	5	9	14
2017	6	8	14
2018	15	32	47
2019	8	13	21
2020	10	12	22
2021	9	7	16

Den årlege variasjon i påkøysle er relativt liten, og utviklinga viser ingen dramatisk endring. Statistikken vert teke med som grunnlag for forvaltninga, men situasjonen i kommunen representerer ikkje noko vesentleg argument for endring av minstearealet. Talet på påkøysler er ikkje høgare enn kva ein kan vente, med målet er likevel lågast mogleg tal.

Andre moglege konfliktpunkt

Vurderinga er at nedsetjing av minsterarealet, med auka jaktuttak og bestandsreduksjon som mål, ikkje vil gå ut over interesser som naturmangfald eller friluftsliv i nemneverdig grad.

Verknadar for hjortevald i andre kommunar

Vaksdal kommune er i dag administrasjonskommune for Storfjellet bestandsplanområde og Vaksdal-Evanger bestandsplanområde, som inkluderer hjortevalda i Modalen, sama med Evanger vest hjortevald og Evanger sør hjortevald i Voss herad. I dette høvet skal òg minstearealet i Vaksdal gjelde for desse valda, jf. hjorteviltforskrifta § 17.

Det har fram til no vore lite avvik mellom minstearealet på 1000 daa og tildelingsarealet.

Tabell 2. Aktuelle hjortevald i Modalen og Voss kommunar, med areal- og tildelingsinformasjon

Bestandsplanomr.	Vald	Teljande areal	Dagens minsteareal	Tal løyve/år (tre siste åra)	Tildelingsareal per løyve
Storfjellet	Øvre Modalen	51 700 daa	1000 daa	50 stk	1034 daa
Storfjellet	Nedre Modalen	36 100 daa	1000 daa	36 stk	1002 daa
Storfjellet	Ytre Modalen	23 600 daa	1000 daa	20 stk	1180 daa
Storfjellet	Evanger Vest	16 900 daa	1000 daa	19 stk	889 daa
Vaksdal-Evanger	Evanger Sør	73 200 daa	1000 daa	73 stk	1002 daa

Årleg uttak av tildelt kvote utgjør viktig informasjonsgrunnlag for fastsetjing av minsteareal.

Tabell 3. Fellingsprosent for aktuelle vald i Modalen og på Voss, 2015-2021

Hjortevald	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Øvre Modalen	51 %	81 %	95 %	89 %	88 %	100 %	82 %
Nedre Modalen	85 %	97 %	91 %	80 %	97 %	88 %	83 %
Ytre Modalen	84 %	73 %	84 %	94 %	90 %	95 %	85 %
Evanger Vest	56 %	75 %	75 %	75 %	52 %	89 %	
Evanger Sør	64 %	78 %	83 %	72 %	79 %	86 %	

«Sett- hjort»-indeksar fortel om utviklingstrekk i bestanden.

Tabell 4. «Sett-hjort»-indeksar for valda i Modalen (utmark)

Indeks/parameter	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sett hjort per jegerdag	1,96	1,70	1,70	1,14	1,47	2,39	1,85
Sett kolle/bukk	0,70	1,27	1,46	1,64	1,74	2,20	1,53
Sett kalv /kolle	0,49	0,75	0,67	0,62	0,62	0,48	0,48

Tabell 5. «Sett-hjort»-indeksar for Evanger Sør hjortevald (utmark).

Indeks/parameter	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sett hjort per jegerdag	0,72	1,11	1,30	1,03	0,92	0,96	0,78
Sett kolle/bukk	1,40	1,40	2,69	1,46	1,19	1,41	1,06
Sett kalv /kolle	0,74	0,74	0,61	0,65	0,69	0,58	0,62

«Sett hjort»registreringa i seg sjølv viser ikkje på store endringar. Verdien som skiller seg mest ut for Modalen, er «sett kolle per bukk», som tydar på auke i innslaget av koller, sjølv om verdiane varierer mellom åra (tabell 4). Dette kan indikere vekst/auke i produksjonen. Dette vil bli viktig å følgje med på utviklinga framover, og vere medviten på tildeling og felling.

For Evanger Sør hjortevald sin del (tabell 5), varier verdiane relativt mykje mellom åra, og det er vanskeleg å seie noko om utviklinga. Men det er ikkje klare teikn på bestandsvekst.

Vurderinga er at bestandmåla framover kan handterast gjennom vidareføring av 1000 daa som minsteareal for alle dei fem valda, framanfor å setje arealet ned til 650 daa. I dette høvet vil det vere meir tenleg å nytte «50%-regelen etter behov.